

**UCHWAŁA NR X/76/2019
RADY POWIATU SOKÓLSKIEGO**

z dnia 27 czerwca 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
dla Powiatu Sokólskiego na lata 2019-2022**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 511), art. 1 ust. 1, art. 2 ust. 4 pkt. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878 oraz z 2019 r. poz. 730) w zw. z §1 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r. poz. 458) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego na lata 2019-2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Krzysztof Krasiński

Załącznik do uchwały Nr X/76/2019

Rady Powiatu Sokólskiego

z dnia 27 czerwca 2019 r.

PROGRAM
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
DLA POWIATU SOKÓLSKIEGO
NA LATA 2019-2022

SOKÓŁKA 2019

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	2
II. POPULACJA PODLEGAJĄCA JEDNOSTCE SAMORZĄDU TERYTORYALNEGO.....	4
III. DIAGNOZA WYSTĘPOWANIA ZABURZEŃ PSYCHICZNYCH NA TERENIE POWIATU SOKÓLSKIEGO.....	6
IV. INSTYTUCJE NA TERENIE POWIATU SOKÓLSKIEGO UDZIELAJĄCE WSPARCIA W ZAKRESIE POMOCY PSYCHIATRYCZNEJ.....	13
1. PODMIOTY LECZNICZE W PSYCHIATRYCZNEJ OPIECE ZDROWOTNEJ.....	13
2. INSTYTUCJE UDZIELAJĄCE WSPARCIA I POMOCY OSOBOM Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	14
V. WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROGRAMU	26
VI. CELE I ZADANIA PROGRAMU	27
VII. MONITORING I EWALUACJA.....	33
VIII. PODSUMOWANIE	33

I. WSTĘP

Zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków każdego państwa. System opieki psychiatrycznej w Polsce wymaga istotnych przekształceń. Ekspertsi uważają, że problemy ochrony zdrowia psychicznego nie zajmują właściwego miejsca w polityce społecznej państwa, a funkcjonujący w Polsce system opieki psychiatrycznej nie odpowiada potrzebom społecznym i wymaga wprowadzenia zasadniczych zmian.

Niniejszy program został opracowany na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz.U. z 2017 r., poz. 458) oraz zapisów art. 1-2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2018, poz. 1878 ze zm.).

Zgodnie z art. 1 ust. 1 w/w ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. Ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- 2) zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- 3) kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Celem opracowania Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego było przede wszystkim prawidłowe zdiagnozowanie sytuacji zdrowotnej mieszkańców Powiatu Sokólskiego, przeprowadzanie analizy potrzeb i dostępności do każdego rodzaju świadczeń skierowanych do osób z zaburzeniami psychicznymi, a w efekcie końcowym ustalenie obszarów wymagających korekty, aktywizacji i podjęcia działań.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego na lata 2019-2022, wyznacza kierunek działań administracji samorządowej, które zmierzać mają do osiągnięcia celu nadrzędnego – ochrony i poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców naszej społeczności, a także stanowi kontynuację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia

Psychicznego na lata 2013-2015 (Uchwała Nr XXVII/188/2013 Rady Powiatu Sokólskiego z dnia 11 października 2013 r.).

W celu opracowania Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego na lata 2019-2022 powołany został Uchwałą Nr 69/2019 Zarządu Powiatu Sokólskiego z dnia 1 lutego 2019 roku Zespół Koordynujący realizację Programu w składzie:

1. Anna Marta Aniśkiewicz - Dyrektor Wydziału Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Sokółce - Przewodnicząca Zespołu;
2. Wojciech Szydłowski - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SALUS” – leczenie ambulatoryjne specjalistyczne - Psychiatria;
3. Krystyna Karolkiewicz - Kierownik Samodzielnego Publicznego Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Krynkach;
4. Halina Kułak – Kierownik Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Białostockiej;
5. Anna Fidziukiewicz - Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sokółce;
6. Iwona Iwańczuk - Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Białostockiej;
7. Małgorzata Ejsmont - Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce;
8. Andrzej Kamliński - Kierownik Warsztatu Terapii Zajęciowej w Dąbrowie Białostockiej;
9. Marta Półtorzycka - Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce;
10. Paulina Cholewska - Specjalista w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce;
11. Elżbieta Szomko - Dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sokółce;
12. Krzysztof Szczebiot - Kierownik Referatu Zdrowia w Wydziale Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Sokółce.

Do podstawowych zadań Zespołu Koordynującego należy opracowanie, realizacja, koordynowanie i monitorowanie Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego na lata 2019 – 2022 oraz przygotowanie i udostępnienie mieszkańcom oraz samorządowi województwa aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w wersji papierowej lub elektronicznej).

II. POPULACJA PODLEGAJĄCA JEDNOSTCE SAMORZĄDU TERYTORYALNEGO

Powiat Sokółski leży w północnej części Niziny Podlaskiej, od strony wschodniej graniczy z Republiką Białorusi. Zajmuje powierzchnię 2 054,42 km².

W skład powiatu sokólskiego wchodzi jednostki miejsko-gminne: Dąbrowa Białostocka, Krynki, Sokółka i Suchowola, a także jednostki gminne: Janów, Korycin, Kuźnica, Nowy Dwór, Sidra i Szudziałowo.

Na koniec 2017 Powiat sokółski zamieszkiwało 68 188 mieszkańców, w tym: 34 450 kobiet (50,5%) i 33 738 mężczyzn (49,5%). W latach 2002-2017 nastąpił spadek liczby mieszkańców powiatu o 8,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,6 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Liczbę ludności Powiatu Sokólskiego w poszczególnych gminach przedstawia Tabela nr 1.

Tabela nr 1. Ludność powiatu sokólskiego

Jednostka terytorialna	2015			2016			2017		
	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni
Powiat Sokółski	69 375	35 104	34 271	68 664	34 735	33 929	68 188	34 450	33 738
Dąbrowa Białostocka	11 968	6 062	5 906	11 783	5 963	5 820	11 659	5 905	5 754
Dąbrowa Białostocka - miasto	5 738	2 984	2 754	5 657	2 936	2 704	5 632	2 928	2 704
Dąbrowa Białostocka - obszar wiejski	6 230	3 078	3 152	6 126	3 027	3 116	6 027	2 977	3 050
Janów	4 220	2 132	2 088	4 203	2 125	2 078	4 170	2 098	2 072
Korycin	3 359	1 669	1 690	3 307	1 640	1 667	3 256	1 606	1 650
Krynki	3 217	1 650	1 567	3 156	1 623	1 533	3 127	1 614	1 513
Krynki - miasto	2 485	1 298	1 187	2 441	1 278	1 163	2 424	1 269	1 155
Krynki – obszar wiejski	732	352	380	715	345	370	703	345	358
Kuźnica	4 129	2 057	2 072	4 114	2 037	2 077	4 054	1 997	2 057
Nowy Dwór	2 731	1 366	1 365	2 726	1 367	1 359	2 700	1 341	1 359
Sidra	3 568	1 759	1 809	3 542	1 756	1 786	3 542	1 750	1 792
Sokółka	26 092	13 333	12 759	25 835	13 191	12 644	25 765	13 132	12 633
Sokółka - miasto	18 594	9 636	8 958	18 403	9 534	8 869	18 331	9 474	8 857
Sokółka - obszar wiejski	7 498	3 697	3 801	7 432	3 657	3 775	7 434	3 658	3 776
Suchowola	7 065	3 559	3 506	7 017	3 533	3 484	6 945	3 514	3 431
Suchowola - miasto	2 234	1 136	1 098	2 212	1 129	1 083	2 196	1 125	1 071
Suchowola – obszar wiejski	4 831	2 423	2 408	4 805	2 404	2 401	4 749	2 389	2 360
Szudziałowo	3 026	1 517	1 509	2 981	1 500	1 481	2 970	1 493	1 477

Źródło: <http://www.polskawliczbach.pl>

Ludność wiejska stanowi 58,3%. Gęstość zaludnienia dla powiatu wynosi 33 osoby/km². Wskaźnik zaludnienia dla województwa podlaskiego wynosi 59 osób na 1 km² (stan na 31 grudnia 2017r.). Powiat sokólski należy również do powiatów „starych demograficznie”. Na koniec 2017 roku w powiecie sokólskim w wieku 65 lat i więcej mieszkało 12 456 osób, co stanowiło 18,26 % ogółu mieszkańców.

Według spisu z 2011 r. wśród mieszkańców województwa podlaskiego zanotowano 131,8 tys. osób niepełnosprawnych. Stanowiło to 11,0 % ogólnej populacji ludności. W porównaniu z wynikami poprzedniego spisu przeprowadzonego w 2002 r. liczba osób niepełnosprawnych zmniejszyła się o 24,2 tys., tj. o 15,5%. Nastąpił spadek liczby osób niepełnosprawnych:

- prawnie (osoby w wieku 0–16 lat) – o 33 %;
- tylko biologicznie tzn. nieposiadających orzeczenia prawnego, natomiast odczuwających ograniczenia sprawności – o 56,4%.

Tak znaczne zmniejszenie się udziału osób posiadających potwierdzenie prawne niepełnosprawności może świadczyć o zaostrzeniu kryteriów przez organy uprawnione do przyznawania świadczeń rentowych i pozarentowych dla osób starających się o nie, jak również o rezygnacji ze starania się o uprawnienia po ukończeniu aktywności zawodowej.

Podobna sytuacja miała miejsce w powiecie sokólskim. W roku 2002 na terenie powiatu zamieszkiwało 9458 osób niepełnosprawnych. Według danych spisu z roku 2011 w powiecie sokólskim było 6 966 osób z niepełnosprawnością, co stanowiło 9,66% ogółu mieszkańców powiatu liczącego 72 120 osób. Nieznacznie przeważały kobiety – 3688 osób (podana liczba osób niepełnosprawnych jest wartością szacunkową).

Tabela nr 2. Mieszkańcy i osoby niepełnosprawne w powiecie sokólskim w 2011r.

	Liczba ludności	Liczba osób niepełnosprawnych	Udział procentowy
Ogółem	72 120	6 966	9,66%
Kobiety	36 447	3 688	10,12%
Mężczyźni	35 73	3 278	9,19%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011r., GUS.

Z danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Sokółce wynika, że choroby psychiczne i umysłowe u osób dorosłych stanowiły podstawę do wydania 10,5 % wszystkich wydanych orzeczeń w roku 2016, 12 % w roku 2017 i 9,9 % w roku 2018. Dzieci, u których stwierdzano przyczynę niepełnosprawności związaną z zaburzeniami psychicznymi, stanowiły 25,9 % wszystkich wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w roku 2016, 30,2 % w roku 2017 i 31,7 % w roku 2018.

III. DIAGNOZA WYSTĘPOWANIA ZABURZEŃ PSYCHICZNYCH NA TERENIE POWIATU SOKÓLSKIEGO

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2018, poz. 1878 ze zm.) osoby z zaburzeniami psychicznymi to osoby:

- chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne);
- upośledzone umysłowo;
- wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

W Powiecie Sokólskim w roku 2018 osoby z zaburzeniami psychicznymi, którym wydano orzeczenie o niepełnosprawności stanowiły 12,36% ogółu. Liczbę osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w poradniach zdrowia psychicznego powiatu sokólskiego w latach 2014-2018 przedstawia tabela nr 3.

**Tabela nr 3. Leczeni ogółem z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień)
w poradniach zdrowia psychicznego w powiecie sokólskim w latach 2014-2018**

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem z zaburzeniami psychicznymi w tym:	1671	1781	1767	1814	1758
mężczyźni	773	727	598	566	820
kobiety	898	1054	1169	1248	938
W tym leczeni po raz pierwszy	273	247	332	357	349

Źródło: sprawozdania MZ-15 z lat 2014-2018

Jak wynika z przedstawionych danych liczba osób leczonych z zaburzeniami psychicznymi w poradniach zdrowia psychicznego w latach 2014-2018 wahała się od 1671 do 1758. W tym okresie nastąpił wzrost liczby leczonych o 5,2%, to jest 87 osób. Wśród leczonych, przeważały kobiety, które stanowiły 53,7% w roku 2014, a w roku 2017 aż 68,8%. Bardzo widoczny jest wzrost procentowy osób leczonych po raz pierwszy, wahał się między 13,9% w roku 2015 a 19,8% w roku 2018.

**Tabela nr 4. Liczba udzielonych porad w poradniach zdrowia psychicznego powiatu
sokólskiego w latach 20014-2018**

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem liczba porad	6622	7028	7673	8840	8804
Porady lekarskie	5830	6044	6636	7038	7346
Porady psychologa	792	863	742	659	421
Skierowania do stacjonarnych placówek psychiatrycznych i odwykowych	105	96	45	72	59

Źródło: sprawozdania MZ-15 z lat 2014-2018

Jak wynika z danych przedstawionych w powyższej tabeli z roku na rok następuje wzrost liczby porad udzielanych przez lekarzy psychiatrów, natomiast nastąpił znaczny spadek liczby porad udzielanych przez psychologów. Widać również znaczny spadek liczby osób kierowanych do stacjonarnych placówek psychiatrycznych i odwykowych.

Liczbę leczonych ogółem i po raz pierwszy z zaburzeniami psychiatrycznymi (bez uzależnień) w jednostkach psychiatrycznej opieki ambulatoryjnej na terenie powiatu sokólskiego w latach 2016-2018 prezentują poniższe tabele.

Tabela nr 5. Leczeni ogółem i po raz pierwszy z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień) w jednostkach psychiatrycznej opieki ambulatoryjnej na terenie powiatu sokólskiego w 2016 roku – wg wieku

Wyszczególnienie	Leczeni		w tym: leczeni ogółem w wieku lat				Leczeni po raz pierwszy w życiu ogółem	w tym w wieku lat			
	ogółem	w tym mężczyźni	0-18	19-29	30-64	65 i więcej		0-18	19-29	30-64	65 i więcej
Ogółem	1767	598	0	131	1042	593	332	0	54	168	110
organiczne zaburzenia psychotyczne	447	149	0	3	109	335	90	0	0	18	72
schizofrenia	282	147	0	18	228	36	11	0	4	7	0
inne zaburzenia psychotyczne urojeniowe (bez afektywnych i schizofrenii)	41	20	0	6	32	4	4	0	2	1	1
epizody afektywne	156	45	0	9	110	37	21	0	3	10	8
depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe	159	48	0	4	97	58	2	0	0	1	1
inne zaburzenia nastroju (afektywne)	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne	572	130	1	59	393	119	178	0	35	117	26
zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
inne zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi	8	4	0	1	5	2	3	0	1	1	1
zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	18	7	0	3	15	0	7	0	0	7	0
upośledzenie umysłowe	76	44	1	25	48	2	15	0	8	6	1
całościowe zaburzenia rozwojowe	1	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0
zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym i inne	3	3	0	2	1	0	0	0	0	0	0

Źródło: sprawozdania MZ-15 za 2016r.

Tabela nr 6. Leczeni ogółem i po raz pierwszy z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień) w jednostkach psychiatrycznej opieki ambulatoryjnej na terenie powiatu sokólskiego w 2017 roku – wg wieku

Wyszczególnienie	Leczeni		w tym: leczeni ogółem w wieku lat				Leczeni po raz pierwszy w życiu ogółem	w tym w wieku lat			
	ogółem	w tym mężczyźni	0-18	19-29	30-64	65 i więcej		0-18	19-29	30-64	65 i więcej
Ogółem	1814	566	3	147	1060	604	357	3	49	193	120
organiczne zaburzenia psychotyczne	436	142	0	5	104	327	104	0	2	21	81
schizofrenia	318	135	0	26	237	55	10	0	5	5	0
inne zaburzenia psychotyczne urojeniowe (bez afektywnych i schizofrenii)	50	17	0	7	36	7	7	0	2	5	0
epizody afektywne	168	43	0	8	114	46	36	0	4	25	7
depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe	160	41	0	2	102	56	10	0	1	7	2
inne zaburzenia nastroju (afektywne)	2	0	0	0	2	0	0	0	0	8	0
zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne	571	131	1	65	401	104	172	1	30	115	26
zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania	6	2	0	2	2	2	2	0	1	0	1
inne zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi	11	3	0	1	5	5	4	0	0	1	3
zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	9	4	0	4	5	0	2	0	1	1	0
upośledzenie umysłowe	80	45	2	25	51	2	10	2	3	5	0
całościowe zaburzenia rozwojowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym i inne	3	3	0	2	1	0	0	0	0	0	0

Źródło: sprawozdania MZ-15 za 2017r.

Tabela nr 7. Leczeni ogółem i po raz pierwszy z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień) w jednostkach psychiatrycznej opieki ambulatoryjnej na terenie powiatu sokólskiego w 2018 roku – wg wieku

Wyszczególnienie	Leczeni		w tym: leczeni ogółem w wieku lat				Leczeni po raz pierwszy w życiu ogółem	w tym w wieku lat			
	ogółem	w tym mężczyźni	0-18	19-29	30-64	65 i więcej		0-18	19-29	30-64	65 i więcej
Ogółem	1758	820	2	214	1072	470	349	1	63	169	64
organiczne zaburzenia psychotyczne	451	348	0	12	147	292	96	0	3	16	25
schizofrenia	301	137	0	26	216	59	11	0	3	7	1
inne zaburzenia psychotyczne urojeniowe (bez afektywnych i schizofrenii)	47	19	0	6	32	9	4	0	1	2	1
epizody afektywne	174	54	0	8	152	14	36	0	6	19	11
depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe	149	63	1	60	60	28	6	1	2	2	1
inne zaburzenia nastroju (afektywne)	3	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0
zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne	522	132	0	67	392	63	179	0	37	118	24
zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania	4	2	0	1	2	1	1	0	1	0	0
inne zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi	5	3	0	0	2	3	1	0	0	1	0
zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	10	5	0	5	5	0	3	0	2	1	0
upośledzenie umysłowe	86	53	1	26	58	1	11	0	7	3	1
całościowe zaburzenia rozwojowe	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym i inne	5	3	0	3	2	0	1	0	1	0	0

Źródło: sprawozdania MZ-15 za 2018r.

Jak wynika z danych statystycznych, przedstawionych w tabelach nr 5-7 najczęściej chorych leczonych było z powodu zaburzeń nerwicowych związanych ze stresem i somatoformicznych. W latach 2016-2018 było to ok. 30% ogółu leczonych w poradniach zdrowia psychicznego.

Wśród osób leczonych z powodu zaburzeń nerwicowych dominowały kobiety – około 68% w roku 2017 i 66,2% w roku 2016. W roku 2018 nastąpił znaczny wzrost liczby leczonych mężczyzn, w tym roku kobiety to 53,36% pacjentów.

W województwie podlaskim i w kraju sytuacja jest podobna. W psychiatrycznej opiece ambulatoryjnej najczęstszym rozpoznaniem wśród kobiet są zaburzenia nerwicowe.

Na drugim miejscu pod względem liczby osób leczonych w poradniach zdrowia psychicznego powiatu sokólskiego były organiczne zaburzenia psychotyczne, które stanowiły około 1/4 wszystkich leczonych. W tej grupie chorych większość stanowiły kobiety – ok. 67% i osoby w wieku powyżej 65 roku życia. W tej grupie pacjentów widać również duży wzrost liczby mężczyzn, co skutkuje bardzo dużym wzrostem wskaźnika procentowego leczonych mężczyzn do wartości 77,16% w roku 2018.

Wśród chorych leczonych z zaburzeniami psychicznymi w województwie podlaskim, organiczne zaburzenia psychotyczne stanowiły około 12%.

Kolejnym częstym rozpoznaniem w powiecie sokólskim była schizofrenia, na którą leczyło się w latach 2016-2018 około 16-17% pacjentów poradni zdrowia psychicznego. Schizofrenia dotyczyła częściej osób w wieku 30-64 lat oraz kobiet.

Zaburzenia psychiczne spowodowane nadużywaniem alkoholu stanowią poważny problem w ambulatoryjnej opiece psychiatrycznej. Dane dotyczące leczonych z tego powodu przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 9. Leczeni ogółem z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi nadużywaniem alkoholu w jednostkach psychiatrycznej opieki ambulatoryjnej w powiecie sokólskim

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem z zaburzeniami psychicznymi związanymi z alkoholem w tym:	502	488	327	371	381
mężczyźni	448	423	264	316	325
kobiety	54	65	63	55	56
leczeni po raz pierwszy w życiu, w tym	134	126	120	113	123
mężczyźni	117	119	92	100	108
kobiety	17	7	28	13	15
Zobowiązani do leczenia odwykowego	364	329	162	209	228

Źródło: sprawozdania MZ-15 za lata 2014-2018

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że z roku na rok następuje spadek osób leczonych z zaburzeniami psychicznymi związanymi z nadużyciem alkoholu. Wśród osób leczonych dominują mężczyźni, którzy w roku 2018 stanowili około 85%. Zaobserwować można również znaczący spadek liczby osób zobowiązanych do leczenia odwykowego – o 136

osób, oraz utrzymująca się na stałym poziomie liczba leczonych kobiet co w rzeczywistości oznacza statystyczny wzrost w stosunku do grupy wszystkich leczonych z poziomu 10,8% w roku 2014 do 14,7% w roku 2018. W stosunku do wszystkich leczonych zwiększył się również odsetek osób leczonych po raz pierwszy w życiu z poziomu 26,7% w roku 2014 do 32,3% w roku 2018.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Sokółce wydaje osobom z zaburzeniami psychicznymi orzeczenia o niepełnosprawności (dotyczy osób do 16 roku życia) i o stopniu niepełnosprawności (dotyczy osób po 16 roku życia).

W tabeli nr 9 przedstawiono liczbę wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób z zaburzeniami psychicznymi do 16 roku życia, w latach 2016-2017.

Tabela nr 10. Liczba wydanych orzeczeń – osoby z zaburzeniami psychicznymi do 16 roku życia

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Ilość wydanych orzeczeń - rok		
	2016	2017	2018
01-U upośledzenia umysłowe począwszy od upośledzenia w stopniu umiarkowanym	1	0	3
02-P zaburzenia psychosomatyczne, zaburzenia nastroju począwszy od zaburzeń o umiarkowanym stopniu nasilenia, utrwalone zaburzenia lekowe o znacznym stopniu nasilenia, zespoły otępienne	5	1	2
12-C całościowe zaburzenia rozwojowe, powstałe przed 16 rokiem życia, z utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej oraz stereotypiami zachowań, zainteresowań i aktywności o co najmniej umiarkowanym stopniu nasilenia	16	25	20
RAZEM	22	26	25

Źródło: dane pozyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sokółce

Liczbę wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób z zaburzeniami psychicznymi po 16 roku życia w latach 2016-2018 przedstawia tabela nr 11.

Tabela nr 11. Liczba wydanych orzeczeń – osoby z zaburzeniami psychicznymi po 16 roku życia

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Ilość wydanych orzeczeń - rok		
	2016	2017	2018
O1-U upośledzenia umysłowe począwszy od upośledzenia w stopniu umiarkowanym	4	6	7
O2-P zaburzenia psychosomatyczne, zaburzenia nastroju począwszy od zaburzeń o umiarkowanym stopniu nasilenia, utrwalone zaburzenia lękowe o znacznym stopniu nasilenia, zespoły otępienne	50	61	50
12- C całościowe zaburzenia rozwojowe, powstałe przed 16 rokiem życia, z utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej oraz stereotypiami zachowań, zainteresowań i aktywności o co najmniej umiarkowanym stopniu nasilenia	4	6	4
Razem:	58	73	61

Źródło: dane pozyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sokółce

Liczbę wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób z zaburzeniami psychicznymi po 16 roku życia w latach 2016-2018 z podziałem na stopnie niepełnosprawności przedstawia tabela nr 12.

Tabela nr 12. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób z zaburzeniami psychicznymi po 16 roku życia w latach 2016-2018 z podziałem na stopnie niepełnosprawności

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Stopień znaczny			Stopień umiarkowany			Stopień lekki		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
O1-U upośledzenia umysłowe począwszy od upośledzenia w stopniu umiarkowanym	1	2	1	3	4	5	0	0	1
O2 -P zaburzenia psychosomatyczne, zaburzenia nastroju począwszy od zaburzeń o umiarkowanym stopniu nasilenia, utrwalone zaburzenia lękowe o znacznym stopniu nasilenia, zespoły otępienne	15	12	16	25	39	24	10	10	10
12- C całościowe zaburzenia rozwojowe, powstałe przed 16 rokiem życia, z utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej oraz stereotypiami zachowań, zainteresowań i aktywności o co najmniej umiarkowanym stopniu nasilenia.	0	0	0	2	1	1	2	5	3
Razem	16	14	17	30	44	30	12	15	14

Źródło: Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sokółce

Analizując dane zawarte w powyższych tabelach należy stwierdzić, że liczba wydanych orzeczeń z roku na rok zachowuje niewielką tendencję wzrostową, zarówno w grupie osób do 16 roku życia jak i w grupie osób powyżej 16 roku życia.

IV. INSTYTUCJE NA TERENIE POWIATU SOKÓLSKIEGO UDZIELAJACE WSPARCIA W ZAKRESIE POMOCY PSYCHIATRYCZNEJ

1. PODMIOTY LECZNICZE W PSYCHIATRYCZNEJ OPIECE ZDROWOTNEJ

Mieszkańcom powiatu sokólskiego psychiatryczną opiekę stacjonarną zapewnia:
Samodzielny Publiczny Psychiatryczny ZOZ im. dr. S. Deresza w Choroszczy.
ul. Plac im. Dr Zygmunta Brodowicza 1, 16-070 Choroszcz tel. 85 719 10 91
<http://www.sppchoroszcz.med.pl/>

Psychiatryczną opiekę ambulatoryjną dla dorosłych świadczą następujące zakłady:

1.1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Salus” w Sokółce,

ul. Sikorskiego 40, 16-100 Sokółka, tel. 85 722 05 23

Pod tym adresem funkcjonują:

- poradnia zdrowia psychicznego dla dorosłych,
- poradnia leczenia uzależnień.

1.2. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Białostockiej,

ul. M. C. Skłodowskiej 15, 16-200 Dąbrowa Białostocka, tel. 85 712 33 41

strona internetowa: <http://www.spzoz.home.pl>

Pod tym adresem funkcjonują:

- poradnia zdrowia psychicznego dla dorosłych,
- poradnia leczenia uzależnień.

Poradnie udzielają świadczeń opieki zdrowotnej bezpłatnie, na podstawie zawartych umów z Narodowym Funduszem Zdrowia. Wykaz świadczeń gwarantowanych określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień (Dz.U. z 2013r. poz. 1386). Porady są udzielane bez skierowania lekarza.

Na terenie powiatu nie funkcjonuje poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci.

Stacjonarną opiekę długoterminową w zakresie psychiatrii świadczy:

1.3. Samodzielny Publiczny Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Krynkach.

ul. Grodzieńska 40, 16-120 Krynki, tel/fax 85 722 84 86

<http://www.spzpokrynki.pl>

e-mail: spzpo@interia.pl

W strukturze organizacyjnej Zakładu funkcjonuje zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy psychiatryczny dla dorosłych z 25 łózkami.

Świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze psychiatryczne dla dorosłych obejmują opiekę, pielęgnację, rehabilitację oraz leczenie chorych ze znacznymi i utrwalonymi zaburzeniami zachowania, którym nie można zapewnić opieki w innych warunkach. W SP ZPO w Krynkach mogą przebywać osoby skierowane na czas nieokreślony. W latach 2012-2018 w SP ZPO w Krynkach przebywało od 35 do 40 pacjentów rocznie. Zapotrzebowanie na świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze psychiatryczne jest znacznie większe, niż możliwości zakładu. Na przyjęcie oczekuje średnio 10-15 osób.

2. INSTYTUCJE UDZIELAJĄCE WSPARCIA I POMOCY OSOBOM Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

2.1. Pomoc społeczna

2.1.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce

Adres: ul. Marsz. J. Piłsudskiego 8, 16-100 Sokółka,

Tel. 85 711 08 23, 85 711 08 43, tel/ fax 85 711 08 61

<http://sokolka-powiat.pl/powiatowe-centrum-pomocy-rodzinie-w-sokolce/>

e-mail: pcpr.sokolka@sokolka-powiat.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce jest jednostką organizacyjną powiatu, realizującą zadania m. in. z zakresu rehabilitacji społecznej, wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomocy społecznej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce istnieją następujące formy dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych:

- 1) Uczestnictwo w turnusie rehabilitacyjnym, pod warunkiem, że osoba: została skierowana na turnus na wniosek lekarza; w roku, w którym ubiega się o dofinansowanie, nie uzyskała na ten cel dofinansowania ze środków Funduszu; ośrodek, w którym odbywa się turnus rehabilitacyjny, oraz jego organizator, zostali wpisani do ministerialnego rejestru ośrodków i organizatorów; posiada znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności bądź jest osobą w wieku do 16 lat. Ponadto osoba niepełnosprawna może ubiegać się o dofinansowanie uczestnictwa w turnusie jej opiekuna.
- 2) Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.
O dofinansowanie mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli średni miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:

– 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym;

- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

O dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli zachodzi potrzeba prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych przy użyciu tego sprzętu. Wysokość dofinansowania wynosi do 80% kosztów sprzętu, nie więcej jednak niż do wysokości pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

- 3) Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w miejscu zamieszkania w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.
 - a) Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych - mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się, jeżeli likwidacja tych barier umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi, osobie niepełnosprawnej, wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem. Wysokość dofinansowania wynosi do 95% kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak, niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.
 - b) Dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych - mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności i jeżeli likwidacja tych barier umożliwi, lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem. Wysokość dofinansowania wynosi do 95% kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.
- 4) Dofinansowanie usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika dla osoby niepełnosprawnej. Wnioskodawcami mogą być osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. Usługi tłumacza języka migowego finansowane ze środków PFRON może wykonywać osoba, która jest tłumaczem wpisanym w rejestrze Wojewody.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje program pilotażowy skierowany do niepełnosprawnych osób indywidualnych pn. „Aktywny Samorząd”. W ramach programu wsparcie można otrzymać w ramach dwóch modułów:

MODUŁ I – Likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową

1. Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

Zadania: 1 i 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu.

Zadania: 2 i 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy:

2. Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym:

Zadania 1, 3 i 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania.

Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania.

Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego.

3. Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym.

Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym.

Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne.

Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne.

Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego.

4. Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II – Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

Adresat zadania: znaczny lub umiarkowany stopień niepełnoprawności; nauka w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium lub przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce w ramach porozumienia z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach w sprawie obsługi mieszkańców Powiatu Sokólskiego w zakresie specjalistycznych usług osobom, które znalazły się w sytuacji kryzysowej, udziela pomocy mieszkańcom Powiatu Sokólskiego w sytuacjach kryzysowych, zwłaszcza przemocy domowej. Pomoc udzielana jest za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach – Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla ofiar przemocy.

2.1.2. Ośrodki pomocy społecznej w gminach powiatu sokólskiego

Do właściwości samorządów gmin należą zadania z zakresu pomocy społecznej, w szczególności dotyczące:

- zaspakajania niezbędnych potrzeb bytowych osób w trudnej sytuacji życiowej,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych specjalistycznych,
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ośrodki pomocy społecznej realizują również projekty systemowe dotyczące aktywnych form integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym kierowane między innymi do osób niepełnosprawnych. Na terenie powiatu sokólskiego funkcjonują:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Białostockiej
ul. Solidarności 1, 16 - 200 Dąbrowa Białostocka
mops@zetobi.com.pl fax: 85 712 03 63
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie
ul. Parkowa 3, 16-130 Janów, tel. 085 7216288
e-mail: gopsjanowo@wp.pl
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie
ul. Knyszyńska 2a , 16-140 Korycin, el. 85 722 91 90
e-mail: gops_korycin@op.pl
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynkach
ul. Garbarska 16, 16-120 Krynki, tel/fax. 85-722-85-50 wew. 41
e-mail: gops@krynki.pl
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kuźnicy
pl. 1000-lecia Państwa Polskiego 1, 16-123 Kuźnica
tel. (85) 722 92 96, 722 92 99 lub 722 92 81, faks (85) 722 92 96,
e-mail: gops@kuznica.ug.gov.pl
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sidrze
ul. Rynek 5, 16-124 Sidra, tel. (85)722 09 89, fax. (85) 722 09 84
e-mail: gopssidra@wp.pl
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce
ul. Wojska Polskiego 7, 16-100 Sokółka, tel./fax. (085) 711-20-64
strona internetowa: www.opssokolka.pl
e-mail: opssok@op.pl
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie
ul. Bankowa 1 16-113 Szudziałowo, tel/fax 85 722 17 94
e-mail: gops@szudzialowo-gmina.pl

2.1.3. Środowiskowy Dom Samopomocy w Sokółce

Jest to jednostka organizacyjna Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce. Podstawowym celem ŚDS jest poprawa funkcjonowania i wsparcie osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi, które mają poważne trudności w życiu codziennym. ŚDS w Sokółce dysponuje 35 miejscami.

ŚDS przeznaczony jest dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi. Celem udzielanych świadczeń jest nauka oraz rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku społecznym.

ŚDS świadczy usługi, które obejmują m.in.:

- Trening umiejętności interpersonalnych
- Trening rozwiązywania problemów,
- Trening umiejętności spędzania czasu wolnego,
- Trening czynności samoobsługowych,

- Trening kulinarny oraz trening higieny i dbałości o wygląd zewnętrzny,
- Trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi,
- Terapia zajęciowa: pracownia kulinarna, plastyczna, krawiecka, ceramiczno – techniczna, terapii ruchem, świetlica,
- Poradnictwo socjalne i psychologiczne oraz
- Integracja społeczna,

Zajęcia prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę, w salach wyposażonych w odpowiedni sprzęt terapeutyczny. Ośrodek czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00 -15.00 . Jest to dom dziennego pobytu. Przyjęcie do ŚDS następuje na podstawie decyzji administracyjnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce.

Wykaz domów pomocy społecznej wpisanych do rejestru domów pomocy społecznej województwa podlaskiego przedstawia tabela nr 14.

Tabela nr 14. Wykaz domów pomocy społecznej wpisanych do Rejestru domów pomocy społecznej województwa podlaskiego

Lp.	Nazwa Domu, adres	Podmiot prowadzący	Typ Domu	Liczba miejsc	Rodzaj zezwolenia
1.	Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II ul. Jana Pawła II 12, 17-120 Brańsk tel. 85 737-51-32 ; 737-50-60 dpsbransk@dpsbransk.pl	Powiat bielski	dla osób przewlekle somatycznie chorych – 40 miejsc, dla osób w podeszłym wieku – 74 miejsca	114	na czas nieokreślony
2.	Dom Pomocy Społecznej ROKITNIK ul. Centura 2, 17-230 Białowieża tel. 85 681-24-24 dpsbial.dyrektor@poczta.internetdsl.pl	Powiat hajnowski	dla osób w podeszłym wieku – 52 miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych – 21 miejsc	73	na czas nieokreślony
3.	Dom Pomocy Społecznej ul. Polowa 39, 18-400 Łomża tel. 86 216-52-51; sekretariat@dpslomza.info	Miasto Łomża	dla dzieci i młodzieży niepełnosp. intelektualnie - dziewczęta	109	na czas nieokreślony
4.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi ul. Studzieniczna 2, 16-301 Augustów tel. 87 643-20-35 dpsstudzieniczna@outlook.com	Na zlecenie powiatu augustowskiego Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi Prowincji Warszawskiej	dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie - dziewczęta	50	na czas nieokreślony
5.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi ul. 3-go Maja 57, 16-300 Augustów tel. 87 643-23-08; dps.augustow@o2.pl	Na zlecenie powiatu augustowskiego Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi Prowincji Warszawskiej	dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie - dziewczęta	80	na czas nieokreślony
6.	Dom Pomocy Społecznej Aleja Niepodległości 4, 16-070 Choroszcz tel. 85 713-14-41;	Powiat białostocki	dla osób przewlekle psychicznie chorych	286	na czas nieokreślony
7.	Dom Pomocy Społecznej, Czerewki 1 16-061 Juchnowiec Kościelny tel. 85 719-61-66 ; 719-67-56 dpsczerewki@o2.pl	Powiat białostocki	dla osób w podeszłym wieku -53 m., dla osób przewlekle somatycznie chorych – 42 miejsca	95	na czas nieokreślony

8.	Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi ul. Mickiewicza 10a, 16-500 Sejny tel. 87 516-21-02; dpssejny@vp.pl	Na zlecenie pow. sejneńskiego, Zgom. Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi Prowincji Warszaw.	dla osób w podeszłym wieku (kobiety)	25	na czas nieokreślony
9.	Dom Pomocy Społecznej KALINA ul. Pułaskiego 66a, 16-400 Suwałki tel. 87 562-85-00 ; 562-85-01 fax. 562-85-07; dps_kalina@mgmnet.pl	Miasto Suwałki	dla osób przewlekle somatycznie chorych	195	na czas nieokreślony
10	Dom Pomocy Społecznej JAWOR w Jałowie ul. Leśna 11, 16-050 Michałowo tel. 85 713-16-90 ; dpsjalowka@op.pl	Powiat białostocki	dla osób przewlekle psychicznie chorych	85	na czas nieokreślony
11.	Dom Pomocy Społecznej w Uhowie ul. Surażska 67, 18-100 Łapy tel. 85 715-28-91 ; 715-28-92 dpsuhowo@pro.onet.pl; dpsuhowo@wp.pl	Powiat białostocki	dla osób przewlekle somatycznie chorych – 61 miejsc, dla osób w podeszłym wieku -64.	125	na czas nieokreślony
12.	Dom Pomocy Społecznej DOM KOMBATANTA Mociesz 4a, 19-124 Jaświły tel. 85 716-88-93, dps@jaswily.pl	Powiat moniecki	dla osób w podeszłym wieku -28 m., dla osób przewlekle somatycznie chorych – 21 miejsc	49	na czas nieokreślony
13.	Dom Pomocy Społecznej ul. PCK 15, 19-101 Mońki tel. 85 716-22-12; dpsmonki@wp.pl	Powiat moniecki	dla osób w podeszłym wieku	30	na czas nieokreślony
14.	Dom Pomocy Społecznej p. w. św. Franciszka z Asyżu ul. Klasztorna 1, 16-080 Tykocin tel. 85 718-72-37fax. w.44 dpstykocin@interia.pl	Na zlecenie powiatu łomżyńskiego CARITAS Diecezji Łomżyńskiej	dla osób przewlekle psychicznie chorych - kobiety	56	na czas nieokreślony
15.	Dom Pomocy Społecznej „Spokojna Przystań” w Garbarach, 16-050 Michałowo tel. 85 717-60-90 dpsgarbary@o2.pl; dps@wp.pl	Na zlecenie Samrządu Woj. Podlaskiego Stow. „Aktywnie Przeciw Depresji”	dla osób przewlekle psychicznie chorych	200	na czas nieokreślony
16.	Dom Pomocy Społecznej Kozarze 63, 18-230 Ciechanowiec tel. 86 277-90-04; dpskozarze@wp.pl	Powiat wysokomazowiecki	dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	120	na czas nieokreślony
17.	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej ul. Szpitalna 10, 17-300 Siemiatycze tel. 85 655-22-52 ; 655-58-99 pdps_siemiatycz@post.pl	Powiat siemiatycki	dla osób przewlekle somatycznie chorych	62	na czas nieokreślony
18.	Dom Pomocy Społecznej ul. Świerkowa 9, 15-328 Białystok tel. 85 742-22-73, sekretariat@dps.bialystok.pl	Miasto Białystok	dla osób przewlekle somatycznie chorych	188	na czas nieokreślony
19.	Dom Pomocy Społecznej im. Wiktorii Kowalewskiej ul. Sikorskiego 222 18-400 Łomża tel. 86 218-61- 87; 218-23-28 biuro@pkpslomza.pl	Na zlecenie powiatu łomżyńskiego Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Łomży	dla osób w podeszłym wieku – 30 miejsc oraz filia w Kownatach 85 – 20 miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych	50	na czas nieokreślony
20.	Dom Pomocy Społecznej ul. Baranowicka 203, 15-530 Białystok tel. 85 743-35-75, fax 743-36- 68 dpsb@wp.pl	Miasto Białystok	dla dzieci i młodzieży niep. intelekt. –102 miejsc, dla osób dorosłych niep. intelekt. – 168 miejsc, dla przewlekle psych. chorych – 36 m. w Filii w Bobrowej	306	na czas nieokreślony
21.	Dom Pomocy Społecznej ul. dr T. Nowickiego 1, 19-200 Grajewo tel. 86 272-27-24 dompomocygrajewo@wp.pl	Powiat grajewski	dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie – chłopcy	39	na czas nieokreślony

W celu ubiegania się o umieszczenie w Domu Opieki Społecznej, należy złożyć pisemny wniosek do właściwego pod względem zamieszkania Ośrodka Pomocy Społecznej

2.1.4. Warsztat Terapii Zajęciowej

Warsztat oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Celem Warsztatu jest:

- aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- stwarzanie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy warunków do pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Powyższe cele mają doprowadzić uczestnika do prowadzenia niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia na miarę jego indywidualnych możliwości.

Zgodnie z art. 68c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2018, poz. 511 ze zm.), maksymalne dofinansowanie ze środków Funduszu wynosi 90% kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej. Co najmniej 10% finansowane jest ze środków samorządu powiatowego oraz samorządów gminnych.

Na terenie Powiatu funkcjonują:

- Warsztat Terapii Zajęciowej w Sokółce, prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem” (35 uczestników)
ul. Piłsudskiego 5, tel.: 857118508,
<http://wtsokolka.com.pl/>
e-mail: wtsokolka@gmail.com
- Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Radość Życia” w Dąbrowie Białostockiej (40 uczestników)
ul. Gen. N. Sulika 1, tel.: 857120285,
www.stow-wtz.pl
e-mail: stow.wtz.d@wp.pl

2.2. Placówki edukacyjne

2.2.1. Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne

Celem działania poradni jest udzielanie dzieciom (w wieku od urodzenia) i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, a także wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Do zadań poradni należy:

- diagnozowanie dzieci i młodzieży,
- udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych,
- organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Realizowanie przez poradnie zadań polega w szczególności na:

- prowadzeniu terapii dzieci i młodzieży,
- udzielaniu wsparcia dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
- udzielaniu pomocy rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży oraz w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i wychowawczych,
- udzielaniu nauczycielom pomocy w planowaniu i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, w rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień uczniów,
- podejmowaniu działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży,
- prowadzeniu edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci, rodziców i nauczycieli.

Poradnie udzielają pomocy w szczególności w formie: terapii, grup wsparcia, prowadzenia mediacji, interwencji kryzysowej, warsztatów, porad i konsultacji, wykładów i prelekcji, działalności informacyjno-szkoleniowej.

Korzystanie z pomocy udzielanej przez poradnie jest dobrowolne i nieodpłatne.

Poradnie przyjmują dzieci i młodzież bez skierowań, wyłącznie na podstawie indywidualnego i pisemnego zgłoszenia rodziców (prawnych opiekunów) lub pełnoletnich uczniów. Rodzice dołączają do samodzielnie wypełnionych wniosków posiadaną dokumentację, a w szczególności zaświadczenia lekarskie, opinie od nauczycieli lub specjalistów, wyniki przeprowadzonych diagnoz lub obserwacji. Poradnie wydają opinie, w tym opinie dzieciom niepełnosprawnym o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność lub niedostosowanie społeczne, orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno- wychowawczych, orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania lub indywidualnego rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego.

Na terenie Powiatu Sokólskiego funkcjonują dwie poradnie:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczne w Dąbrowie Białostockiej
ul. 1000-lecia PP 24A, 16-200 Dąbrowa Białostocka;
tel. (85) 712 13 46
<http://pppdabrowa.webserwer.pl> ; e- mail: pppdabrowabial@wp.pl
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sokółce
ul. Polna 1, 16-100 Sokółka,
tel.: 85 711 32 91
www.ppp.sokolka.com; e- mail: pppsokolka@interia.pl

2.2.2. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Sokółce

Jest to placówka edukująca dzieci i młodzież niepełnosprawną umysłowo począwszy od stopnia lekkiego po głęboki. Oferuje następujące formy kształcenia:

- wczesne wspomaganie rozwoju,
- przedszkole specjalne,
- szkoła podstawowa specjalna,
- szkoła przysposabiająca do pracy,
- branżowa szkoła I stopnia specjalna(z klasami Zasadniczej Szkoły Zawodowej) o kierunku: kucharz

Placówka prowadzi również nauczanie indywidualne i zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze w domach uczniów, którzy ze względu na stan zdrowia nie mogą uczęszczać na zajęcia w szkole. Znajdujące się w ośrodku dzieci przebywają tu za zgodą rodziców lub opiekunów prawnych i posiadają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, zespół specjalistów opracowuje dla każdego ucznia indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, dostosowując wymagania do jego potrzeb i możliwości. Oprócz podstawowych przedmiotów tj. j. polski, matematyka czy historia, uczniowie objęci są szerokim wachlarzem działań rewalidacyjnych: korygowaniem wad wymowy (logopedia), wad

postawy (gimnastyka korekcyjna, rehabilitacja), socjoterapią, terapią pedagogiczną (zajęcia z pedagogiem, usprawnianie technik szkolnych, usprawnianie manualne), arteterapią, terapią SI i Biofeedback. Placówka dysponuje profesjonalnie wyposażonymi klasopracowniami oraz gabinetami specjalistycznymi do zajęć rewalidacyjnych. Posiada m.in. pracownię komputerową, językową, plastyczną, gospodarstwa domowego, gabinet logopedyczny, gabinet do gimnastyki korekcyjnej, salą doświadczania świata, salą muzyczną, a także siłownią i salą sportowo-rekreacyjną. Ośrodek otoczony jest mini parkiem, z wydzielonym placem zabaw.

Od 2017 roku Ośrodek pełni funkcję wiodącego ośrodka koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego na terenie Powiatu Sokólskiego, w ramach którego realizowane są m.in. zajęcia z wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Realizowany w nim jest program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” finansowany z budżetu państwa. Inne programy i projekty realizowane w placówce to: „Kompetentni i wykwalifikowani”, „Jestem aktywny i kreatywny”, „Na zawsze Niepodległa” i wiele innych.

Ośrodek współpracuje ze stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych min: Stowarzyszeniem „Pod Skrzydłami”, które organizuje: pólkolonie, wyjazdy na turnusy rehabilitacyjne, zajęcia specjalistyczne i wiele innych przedsięwzięć i projektów.

2.3. Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce

Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce znajduje się przy ulicy Kryńskiej 1. W urzędzie osoby niepełnosprawne, w tym osoby z zaburzeniami psychicznymi, mogą zarejestrować się jako:

- bezrobotne - osoby niepełnosprawne, które są zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie i nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy,
- poszukujące pracy - osoby niepełnosprawne poszukujące zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub innej formy pomocy określonej w ustawie.

Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce jest jednostką organizacyjną powiatu, realizującą zadania m. in. z zakresu:

- udzielania pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy przez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informację zawodową oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy;
- udzielanie pomocy pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe;
- inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy;

- realizowania projektów w zakresie promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych, wynikających z programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Pracy;
- organizacja i realizowanie programów specjalnych.

Urząd nie oferuje programów skierowanych wyłącznie dla osób niepełnosprawnych lub zaburzeniami psychicznymi. Wszystkie osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy, mogą skorzystać między innymi z programów, na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji:

- prace interwencyjne;
- roboty publiczne;
- staż;
- bon stażowy;
- szkolenia;
- bon szkoleniowy;
- bon zatrudnieniowy;
- fundusz szkoleniowy;
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej;
- bon na zasiedlenie;
- refundacja wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenia;
- krajowy.

Ponadto Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa zadania realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy, do których należy między innymi:

- finansowanie z Funduszu wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu (m.in. staże, prace interwencyjne, szkolenia);
- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie;
- przyznawanie środków, o których mowa w art. 12a na podjęcie działalności gospodarczej;
- kierowanie osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej, do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej;
- współpraca z organami rentowymi w zakresie wynikającym z odrębnych przepisów;
- doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne;
- współpraca z właściwym terenowo inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

2.4. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z problemami psychicznymi

Na terenie Powiatu Sokólskiego, funkcjonują stowarzyszenia i fundacje działające na rzecz osób z problemami psychicznymi. Są to:

- *Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Radość Życia” w Dąbrowie Białostockiej.* Celem działania stowarzyszenia jest wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz szeroko rozumiane wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Stowarzyszenie prowadzi WTZ w Dąbrowie Białostockiej oraz świetlicę adaptacyjno-rehabilitacyjną dla dzieci niepełnosprawnych. Realizuje projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej.
- *Fundacja GAMA w Dąbrowie Białostockiej.* Celem fundacji jest działanie na rzecz społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym jak również inicjowanie i wspieranie rozwiązań w różnorodnych dziedzinach życia społecznego, a szczególnie w ochronie praw i wolności człowieka i obywatela, w ochronie życia rodzinnego oraz edukacji, profilaktyce i integracji społecznej.
- *Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „RAZEM” w Sokółce.* Celem stowarzyszenia jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Stowarzyszenie prowadzi WTZ w Sokółce.
- *Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Ziemi Sokólskiej „BARKA”.* Celem stowarzyszenia jest między innymi wyrównywanie szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych lub bezrobotnych. Stowarzyszenie „Barka” realizuje projekty dotyczące aktywizacji społeczno-zawodowej i integracji osób niepełnosprawnych w powiecie sokólskim. Stowarzyszenie prowadzi również Młodzieżową Świetlicę Środowiskową „Baza” w Sokółce przy ulicy Mickiewicza 2A oraz grupę wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami „Przystanek Nadzieja”
- *Fundacja „Sokólski Fundusz Lokalny”.* Celem fundacji jest rozwijanie i propagowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających rozwojowi społecznemu, gospodarstwu oraz poprawie jakości życia społeczności regionu sokólskiego poprzez prowadzenie i finansowanie działań między innymi w zakresie:
 - pomocy społecznej, ochrony zdrowia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
 - oświaty, wychowania, kultury sportu i turystyki,
 - programów w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
 - pomocy rodzinom wielodzietnym oraz słabo sytuowanym finansowo w kształceniu dzieci.Fundacja „Sokólski Fundusz Lokalny” prowadzi:
 - świetlicę środowiskowa „Koniczynka” Sokółka, Plac Kościuszki 9/1,
 - świetlicę Socjoterapeutyczną „Stokrotka” Sokółka, Os. Broniewskiego 16.

Fundacja we współpracy z Urzędem Miejskim w Sokółce realizuje również programy dotyczące zapobiegania przemocy i agresji rówieśniczej oraz zapewnia pomoc rodzinom z problemem alkoholowym w „Ośrodku Wsparcia Rodziny”.

V. WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROGRAMU

Analiza dostępności do świadczeń, leczenia, opieki i potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie powiatu sokólskiego, oraz ocena warunków w jakich świadczone jest to wsparcie, pozwala na stwierdzenie, że realizowany program posiada:

MOCNE STRONY:

1. Dostęp do pełno profilowego programu terapeutycznego w poradni zdrowia psychicznego, poradni leczenia uzależnień, poradni psychologiczno-pedagogicznej.
2. Dostęp do usług pomocy społecznej.
3. Wiedza i doświadczenie pracowników realizujących zadania w zakresie ochrony zdrowia.
4. Funkcjonowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz niepełnosprawnych.
5. Bliski dojazd do wojewódzkich ośrodków specjalistycznych.
6. Dostęp do Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Domów Pomocy Społecznej.
7. Dostępność instrumentów służących aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.
8. Dobra baza diagnostyczna na terenie powiatu sokólskiego: poradnie zdrowia psychicznego, poradnia leczenia uzależnień, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, zatrudnienie w szkołach pedagogów lub psychologów, powiatowy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności.
9. Dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi.
10. Organizowanie kiermaszów i wystaw twórczości osób niepełnosprawnych.

SŁABE STRONY:

1. Niewielka ilość osób z zaburzeniami pozostająca w zatrudnieniu.
2. Brak mieszkań chronionych dla osób psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo.
3. Brak zakładu aktywizacji zawodowej.
4. Brak zakładów pracy chronionej.
5. Niedostateczna liczba miejsc zatrudnienia.
6. Niedostateczna liczba wolontariuszy.

7. Niedostateczna ilość środków finansowych na działalność statutową jednostek zajmujących się zdrowiem psychicznym.
8. Zbyt późna wykrywalność zaburzeń psychicznych
9. Brak lekarzy psychiatrii dziecięcej zapewniającego ciągłą, kompleksową opiekę

SZANSE:

1. Dostępność różnych form wsparcia dla osób niepełnosprawnych w ramach projektów finansowanych z zewnętrznych źródeł.
2. Pakiet ulg i korzyści dla pracodawców zatrudniających osoby z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym.
3. Rozwój wolontariatu.
4. Pozytywny stosunek dzieci i młodzieży do osób z zaburzeniami psychicznymi.
5. Dostęp do bezpłatnych szkoleń.
6. Kampanie społeczne w celu przełamywania stereotypów panujących w społeczeństwie.
7. Aktywne włączenie się gmin w diagnozę środowiskową i rozwiązywanie problemów tej grupy społecznej.
8. Brak rejonizacji udzielania świadczeń zdrowotnych.
9. Do 2022 r. w Białymstoku powstanie Centrum Psychiatrii Dziecięcej i Dorosłych działające przy Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym i Uniwersyteckim Dziecięcym Szpitalu Klinicznym.

ZAGROŻENIA:

1. Brak źródeł finansowania do realizacji zadań ujętych w NPOZP dla powiatów.
2. Ograniczony dostęp do rynku pracy.
3. Wykluczenie społeczne.
4. Brak dodatkowej bazy lokalowej, która mogłaby zostać wykorzystana na potrzeby NPOZP.
5. Wstyd środowiskowy - izolowanie się osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin.
6. Stereotypowe postrzeganie osób niepełnosprawnych.

VI. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 celem głównym Programu jest:

ZAPEWNIENIE OSOBOM Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI WIELOSTRONNEJ OPIEKI ADEKWATNEJ DO ICH POTRZEB.

Do celu głównego przypisane zostały cele szczegółowe i zadania przewidziane do realizacji zgodnie z harmonogramem wynikającym z Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Realizatorami Programu będą:

- Starostwo Powiatowe w Sokółce,
- Gminne/Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sokółce,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Białostockiej,
- Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce,
- SP ZPO w Krynkach,
- SP ZOZ w Dąbrowie Białostockiej,
- NZOZ „SALUS” w Sokółce - gabinet psychiatryczny,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sokółce,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Dąbrowie Białostockiej.

Program ma charakter otwarty. Do jego realizacji mogą włączyć się podmioty realizujące statutowe zadania w zakresie zdrowia psychicznego: między innymi organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje, samorządy zawodowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin.

Źródła finansowania programu:

- środki własne powiatu,
- środki własne realizatorów programu,
- środki Narodowego Funduszu Zdrowia w ramach umów na realizację świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu psychiatrii,
- środki PFRON,
- środki Powiatowego Urzędu Pracy,
- środki pozyskane ze źródeł zewnętrznych.

Sprawozdawczość:

Podmioty realizujące zadania w ramach Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego będą przekazywały do Starostwa Powiatowego w Sokółce, w terminie do końca marca każdego roku, sprawozdania z realizacji programu w roku poprzednim.

HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

Cel szczegółowy 1): *Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego*

Zadania	Forma realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1) Wspieranie działań organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	<ul style="list-style-type: none">• Wsparcie organizacyjne i finansowe lokalnych imprez integracyjnych sportowych i rekreacyjnych.• Realizacja projektów kierowanych do osób niepełnosprawnych.• Organizacja ekspozycji prac uczniów SOSW w Sokółce oraz uczestników WTZ.	Zarząd Powiatu Sokólskiego PCPR w Sokółce SOSW, WTZ	realizacja ciągła
2) Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie.	<ul style="list-style-type: none">• Udzielanie porad i wsparcia psychologicznego i prawnego ofiarom przemocy, katastrof i klęsk żywiołowych oraz w innych stanach kryzysu zagrażających zdrowiu psychicznemu.• Szkolenia specjalistów pracujących w sektorze pomocy społecznej w celu podnoszenia ich wiedzy i kompetencji.• Realizacja działań wynikających z Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	PCPR w Sokółce MOPS GOPS PCPR w Sokółce PCPR w Sokółce	w miarę potrzeb min. raz w roku

Cel szczegółowy 2): *Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi*

Zadania	Forma realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1) Zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie ich aktywizacji zawodowej. Współpraca z pracodawcami.	PUP w Sokółce	realizacja ciągła
2) Prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	Promowanie zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez: - zamieszczanie informacji na stronie internetowej, - informowanie pracodawców podczas wizyt w zakładach pracy, - organizowanie konferencji dla pracodawców, - organizacja wspomaganego zatrudnienia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	PUP w Sokółce	realizacja ciągła
3) Zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy.	Udział pracowników PUP w szkoleniach z zakresu umiejętności komunikowania się z osobami z zaburzeniami psychicznymi. Prowadzenie ewidencji osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających z porad i wsparcia PUP.	PUP w Sokółce	realizacja ciągła

Cel szczegółowy 3): *Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy*

Zadania	Forma realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1) Powołanie zespołu koordynującego realizację Programu.	Uchwała Nr 69/2019 Zarządu Powiatu Sokólskiego z dnia 1 lutego 2019r. w sprawie powołania Zespołu Koordynującego realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego na lata 2019-2022.	Zarząd Powiatu Sokólskiego	Zadanie zrealizowane
2) Opracowanie programu ochrony zdrowia psychicznego dla mieszkańców powiatu sokólskiego zgodnie z zasadami przyjętymi w Narodowym Programie Zdrowia.	Przygotowanie projektu programu i przedłożenie Radzie Powiatu.	Zespół Koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	
3) Realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego.	Bieżąca realizacja, koordynowanie i coroczne sprawozdanie z realizacji Programu.	Zespół Koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	realizacja ciągła
4) Przygotowanie i udostępnienie mieszkańcom oraz samorządowi województwa aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie informatora dla osób z zaburzeniami psychicznymi. • Coroczna aktualizacja informatora. 	Zespół Koordynujący realizację Programu, Zarząd Powiatu Sokólskiego	Zadanie zrealizowane raz w roku

Cel szczegółowy 4): *Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom*

Zadania	Forma realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1) wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży przez poradnię psychologiczno-pedagogiczne poprzez udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej;	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie terapii dzieci i młodzieży. • Pomoc rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu potrzeb i możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży. • Warsztaty, prelekcje dla młodzieży, rodziców i nauczycieli. • Porady indywidualne. • Działania PPP są prowadzone w formie: terapii, grup wsparcia, mediacji, interwencji kryzysowej, warsztatów, porad i konsultacji, wykładów i prelekcji, działalności informacyjno-szkoleniowej. 	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sokółce Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Białostockiej	realizacja ciągła
2) udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.	<ul style="list-style-type: none"> • Programy i zajęcia edukacyjno-profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży. • Akcje informacyjne, promujące i upowszechniające życie bez używek. • Programy i zajęcia edukacyjno-profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży. • Prowadzenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sokółce. • Wsparcie Warsztatów Terapii Zajęciowej w Sokółce i Dąbrowie Białostockiej. 	Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne Szkoły i placówki prowadzone przez Powiat Sokólski	realizacja ciągła

VII. MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o coroczne sprawozdania podmiotów zaangażowanych w jego realizację i wskazanych w harmonogramie zadań Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego, jako jednostki odpowiedzialnej.

Corocznie, w ramach monitoringu, Zespół koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego na lata 2019-2022, dokona analizy realizacji Programu oraz przygotuje i przedłoży wymagane sprawozdanie.

Koordinator Zespołu, Dyrektor Wydziału Spraw Społecznych - odpowiada za przedstawienie informacji z wykonania zadań Programu - Zarządowi Powiatu Sokólskiego.

VIII. PODSUMOWANIE

Przyjmuje się dzisiaj, że im częstsze zaburzenia psychiczne i niższa jakość życia, tym więcej pojawiających się potrzeb, niezaspokojonych w codziennym funkcjonowaniu. Potrzeby osób chorujących psychicznie mają istotny związek z codziennym wypełnianiem funkcji społecznych oraz oceną jakości życia. Dla tych osób najbardziej istotna jest odpowiednia diagnostyka, leczenie oraz opieka. Ich zaspokajanie wpływa korzystnie na subiektywną ocenę jakości życia, a poprawa warunków socjalnych, obok poprawy klinicznej, jest najważniejszym elementem subiektywnej oceny jakości życia pacjentów.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego na lata 2019-2022 określa kierunki działań i zadania mające na celu stopniową poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie powiatu sokólskiego oraz postrzeganie społeczne osób cierpiących na zaburzenia zachowania.